

Forfatter: Henrik Blicher

Titel: Senklassicisme (1760-1800)

Citation: Henrik Blicher: "Senklassicisme (1760-1800)", i Henrik Blicher: *Senklassicisme (1760-1800)*. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-periods-1760-1800-shoot-idm140580044068192.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Digter

For at bestemme Ewald som præromantiker er det afgørende at få isoleret visse dele af hans digtning (som Peer E. Sørensen viser i sin revision af Ernst Frandsen; ADL/Ewald/efterliv). Den almindelige opfattelse af præromantikeren Ewald belyses undertiden med fragmentet "Natte-Tanker", 1773, hvis sidste strofe er blevet rekonstrueret af E.L. Thaarups på baggrund af et dødedigt til præsten Johs. Kinast (*Digte og dramatiske Arbejder*, bd. I, 1856, s. 188). Thomas Bredsdorffs ord kan tjene som introduktion: "I *Natte-Tanker* er den døde præst erstattet med en levende poet. Strofens persona er nu defineret som en der har lært den vidunderlige harmoni ikke af englendes kor, men af musernes fører, Føbus Apollon, hvis undervisnings genstand er digtekunsten" (*Den brogede oplysning*, 2003, s. 229):

Thi den som Phoebus tilig I[ærte]
Sin underlige Harm[onie,]
Hans varme, fulde [, store Hierte]
Udbrede Himlene sig [i;]
Hans Siæl omspænder Sol[ene,]
Hans stærke Tanke [griber Tiden,]
Og nu og da, og [før og siden]
Adspredet ei [hans Følelse.]

Titlen "Natte-Tanker" (som er udgiverens) udpeger et relevant slægtskab imellem den engelske hofkappelan Edward Youngs digtkreds *The Complaint: or Night Thoughts on Life, Death and Immortality*, 1742-45. Youngs antiklassicistiske idéer om poesi, geni og inspiration med Shakespeare som den højeste norm i alderdomsskriftet *Conjectures on Original Composition*, 1759, vandt tidligt indpas i Danmark takket være den årvågne tidsskriftredaktør J.A. Cramer, der udgav *Der nordische Aufseher* 1758-61. Et geni er i samtidens forståelse en kunstner, der sætter sin egen entusiasme og skabende originalitet over efterligningen af klassiske mønstre. Med Youngs ord: "Born *Originals*, how comes it to pass that we die *Copies*?" (*Conjectures* _, A Scholar Press Facsimile, 1966, s. 42)

I anskuelig modsætning til den engelsk-tyske præromantik kan man fremhæve Det norske Selskab, hvis ærestegn var en guldring med den klassicistiske devise *Vos exemplaria Graeca* (efter grækernes mønster). Jens Baggesens position i dette tidehverv er mere tvetydig. Langt senere, i forordet til andenudgaven af *Labyrinten*, 1807, omtalte han romantikken (som dengang ikke var en nagelfast periodebetegnelse) som "det aandelige Jordskiælv, hvori det nittende Aarhundrede løsrev sig fra det attende" (*Digtvandring*, s. XXIV). Baggesens tidligere rapport fra den alt for regelrette by Mannheim ("et afrundet Dambræt") og hans hyldest til den slyngede linje er et antiklassicistisk manifest (*Labyrinten*, s. 259-270).